

7 OM EN SØNDAG

Højesteret og frisøreleven

God jura er udtryk for sund fornuft. Den forsøgte fem dommere at gøre brug af forleden i en sag, der gav anledning til at tænke på både medisterpølse, risengrød og frisører.

Aftaler skal holdes. Det er gammel dansk ret. Den, der bryder en aftale, kan ifalde ansvar, og f.eks. blive nødt til at betale erstatning til modparten. Men ingen regel uden undtagelse. God jura er udtryk for systematiseret sund fornuft, og det er derfor også sådan, at man i visse tilfælde kan have ret til at bryde en aftale.

Det gælder f.eks., hvis en væsentlig forudsætning for aftalen brister. Det er selvfølgelig ikke enhver forudsætning, der kan give ret til at bryde en aftale.

Hvis man f.eks. har købt medisterpølse i Brugsen, fordi konen har skrevet det på dosmersedlen, men det så viser sig, at hun bliver rigtig sur, når medisteren er bragt i hus, fordi hun i mellemtiden er kommet i så dårligt humør, at hun hellere vil have risengrød, ja så er der ganske vist bristet en forudsætning for mandens køb af medisteren, men de fleste fornuftige folk vil nok sige, at det jo ikke kan betyde, at manden kan møde op i Brugsen med medisteren og få sine penge tilbage.

Jurister har fra gammel tid gennemtænkt den situation og er nået frem til den juridiske læsesætning, at en forudsætning, der brister, kan berettigg, at en aftale kan brydes, men kun hvis forudsætningen var væsentlig og på forhånd var kendt af modparten. Men det er ikke nok.

Det kommer derefter an på en rimelighedsvurdering, hvem af de to der er nærmest til at bære risikoen for, at forudsætningen svigter.

Der er ikke på forhånd nogen facitliste for den vurdering. Her må borgeren og retssystemet hælde hovedet til dommerens sunde fornuft og dømmekraft. For et par uger siden sad fem højesteretsdommere i den situation.

Sagen var følgende: En 27-årig kvinde blev i november 2006 ansat som frisørelev. Arbejdsgiveren var ikke selv frisør, men han havde alligevel købt en frisørsalon. Da

han ikke selv kunne klippe og oplære sin elev, fik han dispensation fra reglerne. I dispensationen var det anført, at han skulle »beskæftige mindst en frisør med en dansk frisøruddannelse, som arbejder på fuld tid i salonen for den ansatte elev«.

Desværre gik det sådan, at den uddannede frisør, han havde ansat, efter nogle få måneder sagde op. Det lykkedes ham ikke at få ansat en anden uddannet frisør. Han så derfor ikke anden udvej end at bryde uddannelsesaftalen og sige frisøreleven op. Han kunne jo ikke længere leve op til betingelsen om, at han skulle beskæftige en uddannet frisør i sin salon.

Det spørgsmål, som de fem højesteretsdommere nu skulle tage stilling til, var, om det var berettiget, at ejeren af frisørsalonen op-sagde uddannelsesaftalen? Eller var det ikke berettiget, sådan at han skulle betale erstatning til frisøreleven for den ulempe, som bruddet på uddannelsesaftalen havde forvoldt hende? Hun havde spildt sin tid og stod nu uden læreplads.

Som dommer starter man med at slå op i loven. Det holder en til jorden

og fremmer tankevirksomheden. I erhvervsuddannelsesloven – den lov der i gamle dage på almindeligt dansk hed lærlingeloven – står der i § 61, stk. 2, om uddannelsesaftaler med en lærling: »Hvis en væsentlig forudsætning for aftaleindgåelsen viser sig at være urigtig eller senere brister, kan parten hæve aftalen«.

Så var de fem dommere sådan set lige langt. For siger den bestemmelse egentlig andet end det, der allerede følger af de tanker om bristende forudsætninger om køb af medisterpølse og andet godt, som jurister for mere end hundrede år siden har gjort sig?

Det var sagens afgørende juridiske spørgsmål. Og det var netop derfor, at sagen var nået helt til Højesteret.

Aftaler om lærepladser er helt specielle, fordi det er sådan, at de efter en kort prøvetid er uopsigelige i hele læreperioden. Bestemmelsen i erhvervsuddannelseslovens § 61, stk. 2, gør så en undtagelse: Hvis en væsentlig forudsætning brister for en af parterne, ja så kan uddannelsesaftalen brydes. Men hvordan skulle den undtagelse forstås?

I dag af
Jens Peter
Christensen

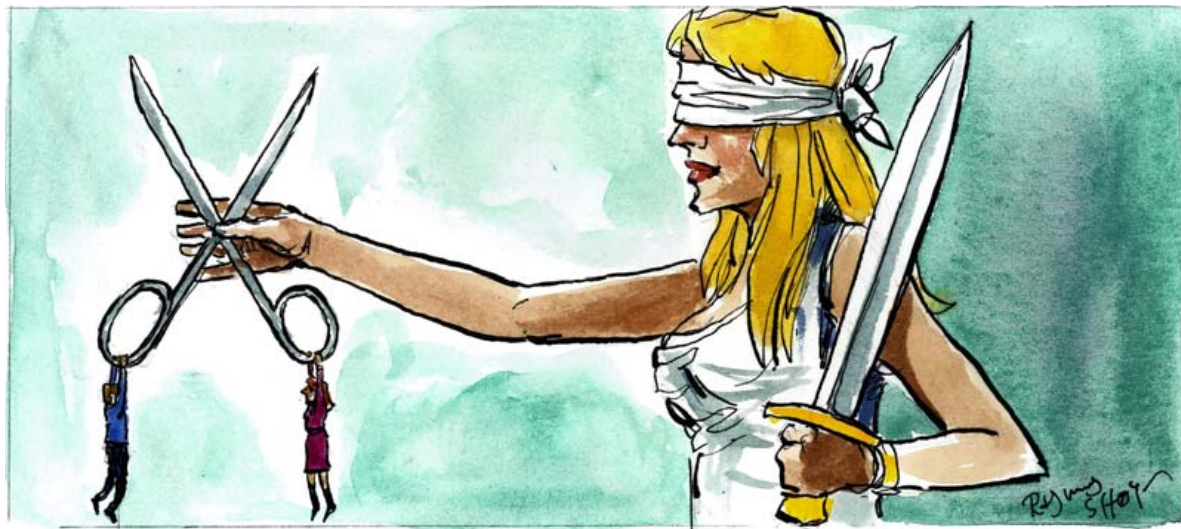
Jens Peter Christensen har siden 1. feb. 2006 været højesteretsdommer. Forinden var han professor i stats- og forvaltningsret ved Aarhus Universitet. Forud herfor var han ansat i centraladministrationen.

Han var formand for det såkaldte "Spindoktorudvalg", der i 2004 afgav betænkningen om embedsmænds rådgivning og bistand til regeringens og dens ministre (bet. 1443/2004).

Han har endvidere været formand for forskellige lovforberedende udvalg.

Han er uddannet som cand.scient. pol. (1982), lic. jur. (1990), cand.jur. (1992) og dr.jur. (1997). Men man kan godt forstå, hvad han siger...

7 om en søndag bliver skrevet på skift af: Claus Bryld, Emilia van Hauen, Jens-Peter Bonde, Elisabeth Dons Christensen, Bente Troense, Jens Peter Christensen og Lone Nørgaard

STIKPILLEN

Den moderate dialog

God søndag og velkommen til "Stikpillen." Mit navn er Farshad Kholghi, og jeg er avisens undersøgende reporter. Dagens stikpille er en videooptagelse fra mødet mellem Karen Hækkerup og salafisternes talsmand, Sharia Snithals, samt en moderat imam fra det Islamiske Trossamfund, der fungerer som mægler.

Karen Hækkerup ser beslutsomt på Sharia Snithals, der skuler truende over mod hende. Hans gigantiske profetskæg har tydeligvis både skræmt – men også imponeret Karen. Ved siden af ham sidder den moderate imam fra Det Islamiske Trossamfund og puster på sin kaffe. Karen kigger på ham for at søge trøst; men den moderate imams øjne er fastnaglede til hendes brystparti. Så opdager han, at

Karen kigger på ham, og hurtigt tørrer han både sit magelige smil af – og tager sine drømmende øjne væk fra hendes barm.

»Jeg tager afstand fra bryd ... Øh jeg mener fra salafisterne ...« siger han og spilder sin kaffe.

Velkommen ... siger Karen men bliver afbrudt af Sharia Snithals.

»Du skal dække dig til, din usle vantro.«

Nej, fremstammer Karen usikkert. Denne bemærkning får Sharia Snithals til at skrike noget på arabisk. Han vælter sin kaffe på gulvet.

»Jeg tror, det ville være bedst, hvis du bare dækkede håret lidt til,« råder den moderate imam.

Jeg skal ikke, siger Karen.

»Men dit hår krænker ham jo.

Sådan kan man jo ikke have dialog, vel?« svarer imamen.

Du har ret. Undskyld. For dialogens skyld vil jeg dække mig til.

Karen lægger sin vinterfrakke over sit hoved og kommer til at ligne et telt. Tilfreds sætter Sharia Snithals sig i stolen og med korslagte – i dette tilfælde halvmånelagte – arme nidstirrer han Karen, der nu er reduceret til en vinterfrakke fra H&M.

Vi ønsker ikke parallelsamfund... Og vi vil heller ikke have sharia.

Sharia Snithals eksploderer endnu en gang og smadrer vinduerne, hopper op på bordet og sparker til den fine PH-lampe.

»Wollah, sharia er islam. En muslim, der ikke følger shariaen, er ikke muslim. I undertrykker muslimerne. Vi lever i et multikul-

FARSHAD KHOLGHI

turelt samfund. Derfor har vi lov til at leve efter vores regler!« skriger Sharia Snithals og smadrer resten af kontoret.

Den skræmte Karen, der stadigvæk befinder sig bortgemt inde under sin billige vinterfrakke, beder den moderate imam om råd.

»Jeg tager jo bestemt afstand fra hans måde at opføre sig på ... Men han er krænket og føler sig marginaliseret, og derfor bliver han ekstrem i sine handlinger. Jeg synes, vi skal vise rummelighed og lade

Arbejdsgiverens advokat argumenterede for, at bestemmelsen var udtryk for en fravigelse af den gamle grundsætning om bristende forudsætninger. Han tog loven på dens ord, og der står jo bare i paragraffen, at hvis en væsentlig forudsætning brister, ja så kan aftalen hæves.

Der står jo ingenting om, at der i den situation skal foretages en vurdering af, om det er mest rimeligt at arbejdsgiveren eller lærlingen bærer risikoen for, at forudsætningen er bristet.

Frisørelevens advokat mente derimod, at bestemmelsen skulle forstås sådan, at den netop giver udtryk for det samme, som den gamle juridiske læsesætning om bristende forudsætninger. Med andre ord: Der skal, sagde advokaten, foretages en vurdering af, hvem af de to parter, der ud fra en mere fri rimelighedsvurdering bør bære risikoen for, at en væsentlig forudsætning er bristet.

De fem dommere nåede frem til – efter at have studeret både den gamle lærlingelov tilbage fra 1950'erne, loven om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser fra 1970'erne, loven om grundlæggende erhvervsuddannelser fra 1980'erne og den nugældende lov om erhvervsuddannelser – at frisøreleven skulle have ret.

Dommerne lagde her vægt på, at arbejdsgiveren var ansvarlig for, at der var ansat en frisør med frisøruddannelse på fuld tid i salonen, og at frisøreleven var uden indflydelse på, om arbejdsgiveren kunne efterleve dette vilkår.

Derfor måtte arbejdsgiveren til lommen. Han måtte bære risikoen. I erstatning for arbejdsgiverens brud på uddannelsesaftalen fik frisøreleven 30.000 kr.

Det svarede godt og vel til tre måneders løn.

For en dommer kan der være meget at tænke over. Både når man køber medister, og når man går til frisøren.

muslimerne få det, de ønsker: shariaen.«

Men jeg har det indtryk, at det ikke er alle muslimer, der ønsker det, mumler Karen.

»Altså, hvis nogen siger, at de ikke ønsker det, så er det fordi, de ikke ved bedre. Så kun for dialogens skyld og for at undgå ekstremistiske folk som Sharia Snithals, skal man lade shariaen blive udbredt og sørge for, at den bliver overholdt, i de boligområder, hvor muslimerne udgør flertallet.«

Vil du også have sharia? spørger Karen.

»Altså i en anden kontekst jo ... nej ... Måske. Men det er heller ikke mig, der er vigtigst her vel? Det er dialogen,« siger den moderate imam slesk.

Ok. Men så skal man også love, at vi kan fortsætte den gode dialog og tale pænt til hinanden.

»Helt sikkert...« smiler den moderate imam fra islamisk trossamfund og blinker til salafisten.